

Teoreticko-odborné podklady

Podvodné správy (scam messages) – Akákoľvek správa, ktorá sa snaží dieťa alebo dospelého oklamať, aby urobil niečo nevýhodné. Môže byť poslaná cez:

- SMS
- e-mail
- Messenger / WhatsApp
- herný chat
- sociálne siete

Cieľom podvodníka je:

- vylákať peniaze (riziko zneužitia kreditky od rodiča)
- získať heslo
- získať osobné údaje
- prinútiť dieťa kliknúť na nebezpečný odkaz
- nainštalovať škodlivú aplikáciu

Rozdiel medzi podvodnými správami a phishingom je dôležitý – aj keď sa tieto pojmy často zamieňajú. Každý phishing je podvodná správa, ale nie každá podvodná správa je phishing. Phishing je len jeden konkrétny typ podvodu, ktorý sa tvári ako oficiálna komunikácia.

Vzdelávacie ciele

- Žiak rozpozna, čo je podvodná alebo nepravdivá správa na internete.
- Vie, že nemá klikať na neznáme odkazy alebo posilať osobné údaje.
- Chápe, že podvodné správy sa môžu tváriť dôveryhodne.
- Vie, že v prípade pochybností sa má poradiť s dospelým.

Pomôcky a materiály

- Vytlačené ukážky e-mailov/správ (pravé vs. falošné)
- Kartičky so situáciami pre role-play
- Tabuľa, fixky, karty „KLIKNI / NEKLIKNI“
- Komiks

Príklad pre deti

- „Ahoj, vyhral si nový skin do hry, klikni sem a zadaj svoj účet.“
- Podvodné správy sú široký pojem, ktorý zahŕňa mnoho druhov podvodov – aj phishing.

Práca so žiakmi

1. Motivácia a diskusia (10 min.)

Učiteľ sa pýta:

- Dostali ste už niekedy správu, že ste niečo vyhrali?
- Písal vám niekedy niekto, koho nepoznáte?

Deti môžu stručne porozprávať svoje skúsenosti. Učiteľ vysvetlí pojem podvodná správa (hoax, spam, phishing) jednoduchým jazykom.

Ukážka komiksu:

spolu si prečítajte bubliny a rozoberte, čo urobil Rišo správne a čo by sa mohlo stať, keby klikol.

2. Aktivita „Lov na podvody“ (10–12 min.)

Učiteľ pripraví 5 vytlačených správ (reálne štylizované – napr. výhra telefónu, pomoc chorému dieťaťu, bankový e-mail pre rodiča, správa od „neznámeho kamaráta“, ozajstný e-mail od školy).

- Žiaci pracujú v skupinách po 3–4.
- Úloha: Rozlíšiť, ktoré správy sú pravé a ktoré podvodné.
- Odpovede si zdôvodnia.
- Spoločná reflexia: čo žiakov najviac presvedčilo, že správa je podvod?

3. Aktivita „Zastav sa, premýšľaj, over“ (10 min.)

Učiteľ nakreslí na tabuľu tri kroky:

1. *Zastav sa* – nepodľahni panike, neklikaj.
2. *Premýšľaj* – kto to poslal? poznám túto osobu?
3. *Over* – spýtaj sa dospelého, alebo si to over na oficiálnej stránke.

Žiaci si tieto kroky zopakujú na príkladoch zo života (učiteľ zadá krátke situácie – napr. správa od „pošty“, „výhra“, „učiteľ píše z iného profilu“).

4. Minihra „Klikni alebo nie?“ (3 min.)

Učiteľ číta vety typu:

- „Vyhrál si nový tablet!“
- „Tvoj kamarát ti poslal fotku.“
- „Tvoj účet potrebuje tvoje heslo.“

- Deti reagujú: KLIKNI / NEKLIKNI (môžu dvíhať karty alebo sa postaviť/sadnúť).
- Spoločne sa vysvetlí, prečo áno/nie.

5. Záver (10 min.)

Zhrnutie: Ako sa chrániť pred podvodmi.

- Deti môžu nakresliť, ako podľa nich vyzerá „internetová pasca“ alebo „bezpečný internetový svet“.
- Učiteľ zdôrazní: „Ak niečomu nerozumieš – poraď sa s dospelým.“

Reflexia pre učiteľa

Po hodine si učiteľ môže zapísať:

- Ktoré typy podvodov deti poznali?
- Čo ich najviac zaujalo alebo prekvapilo?
- Vedeli správne rozlíšiť nebezpečnú správu?